

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА КРАЉЕВА

БРОЈ 22 - 31. МАЈ 2024. ГОДИНЕ

АКТИ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГРАДА КРАЉЕВА

241.

На основу члана 5. став 6. и члана 58. став 1. и 2. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09, 73/10, 101/10, 93/12, 62/13, 63/13 – испр., 108/13, 142/14, 68/2015 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/2022, 118/2021 – др. закон и 92/2023), члана 44. тачка 3. и 5, а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/2021-др. закон), члана 58. став 1, тачка 3. и 5, члана 87. став 3. и члана 121. став 1. Статута града Краљева („Службени лист града Краљева”, број 6/19 - пречишћен текст) и члана 11, 13. и 24. Одлуке о буџету града Краљева за 2024. годину („Службени лист града Краљева”, број 43/23),

градоначелник града Краљева, доноси

РЕШЕЊЕ

о отварању апропријације по основу наменског трансфера добитеног од другог нивоа власти

1. Наменска трансферна средства од другог нивоа власти, на основу Решења о исплати новчане помоћи Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије број 553-250/4-2024 од 24. маја 2024. године, пренета на подрачун извршења буџета града Краљева број 840-733144843-53 код Управе за трезор дана 29.05.2024. године као текући наменски трансфер од Републике у корист нивоа градова (извод 15) у износу од 40.143,00 динара, користиће се као помоћ Божићевић Добрили, интерно расељеном лицу са КиМ, тренутно настањеном на територији града Краљева, за превазилажење тешке материјалне и здравствене ситуације.

2. По основу уплате наменских средстава из тачке 1. овог решења, увећавају се планирани буџетски приходи и примања Одлуке о буџету града Краљева за 2024. годину („Службени лист града Краљева”, број 43/23) за износ наменског трансфера од 40.143,00 динара (извор 07).

3. Средства у износу од 40.143,00 динара распоређују се у оквиру члана 13. одлуке о буџету града Краљева за 2024. годину, раздео 05, глава 01 -градска управа, програм 1101 – становање, урбанизам и просторно планирање, функција 620, програмска актив./пројекат 0004 – стамбена подршка, позиција 63, економска класификација 472 – накнада за социјалну заштиту из буџета, увећањем планираних расхода апропријације за износ наменског трансфера од другог нивоа власти (извор 07).

4. Обавезује се корисник одобрених наменских средстава – Градска управа, да средства у износу од 40.143,00 динара користи искључиво као помоћ Божићевић Добрили интерно расељеном лицу са КиМ, тренутно настањеном на територији града Краљева, за превазилажење тешке материјалне и здравствене ситуације.

5. Обавезује се Градска управа као корисник средстава да у име Града Краљева изврши све преузете обавезе на начин и у роковима из Решења о исплати новчане помоћи Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије број 553-250/4-2024 од 24.маја 2024. године.

6. О извршењу овог решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Краљева и Одељење за друштвене делатности Градске управе града Краљева.

7. Ово решење објавити у “Службеном листу града Краљева”.

Образложење

На основу Решења о исплати новчане помоћи Комесаријата за избеглице и

миграције Републике Србије број 553-250/4-2024 од 24.маја 2024. године, пренета су на подрачун извршења буџета града Краљева број 840-733144843-53 код Управе за трезор дана 29.05.2024. године као текући наменски трансфер од Републике у корист нивоа градова (извод 15) средства у износу од 40.143,00 динара, која ће се користити као помоћ Богићевић Добрили интерно расељеном лицу са КиМ, тренутно настањеном на територији града Краљева, за превазилажење тешке материјалне и здравствене ситуације.

Правни основ за доношење овог решења садржан је у одредбама члана 24. Одлуке о буџету града Краљева за 2024. годину („Службени лист града Краљева“, број 43/23) којим је прописано да у случају када виши ниво власти својим актом определи нижем нивоу власти наменска средства за надокнаду штета услед елементарних непогода, односно друга наменска трансферна средства, као и у случају уговарања донација, а чији износи нису могли бити познати у поступку доношења буџета, на предлог Одељења за привреду и финансије Градске управе града Краљева, Градоначелник града Краљева доноси решење о распоређивању средстава за извршавање рахода и издатака по том основу на одговарајуће апропријације.

Решење доставити: Одељењу за привреду и финансије Градске управе града Краљева, Одељењу за послове органа Града Градске управе града Краљева, Одељењу за друштвене делатности Градске управе града Краљева, архиви и спровести кроз апликацију информационог система извршења буџета (ИСИБ).

Градоначелник града Краљева

IV Број: 1177 /2024

Дана: 31.маја 2024. године

ГРАДОНАЧЕЛНИК

др Предраг Терзић, виши научни сарадник ,с.р.

АКТИ ГРАДСКОГ ВЕЋА ГРАДА КРАЉЕВА

242.

На основу члана 9. став 2. и члана 15. став 3. и 4. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон), Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 11/10, 75/10 и 63/13), члана 24. став 2, у вези са чланом 63. и члана 121. Статута града Краљева („Службени лист града Краљева“, број 6/19-пречишћен текст) и Сагласности Министарства заштите животне средине на Програм контроле квалитета ваздуха заведене под бројем: 000949651 2024 од 22.04.2024.године.

Градско веће града Краљева, на Деветнаестој (ванредној) седници одржаној дана 31. маја 2024. године, доноси

ПРОГРАМ КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАЉЕВА ЗА 2024. ГОДИНУ

I Опште одредбе

Подручје на којем се спроводи мониторинг: Територија Града Краљева - Централна урбана зона града, насеље шире урбане зоне - Рибница

Период спровођења мониторинга: 01.01.2024. – 31.12.2024. године.

II Загађујуће материје који се контролишу

У локалној мрежи мере се концентрације следећих загађујућих материја: SO_2 индекса црног дима - чађи, суспендованих честица (PM_{10}) и тешких метала Арсен (As), кадмијум (Cd), никал (Ni) и олово (Pb) из узоркованих суспендованих честица (PM_{10}).

У оквиру наменских мерења пратиће се укупне таложне материје као укупне нерастворне и укупне растворне, pH, пепео и сагорљиве материје, SO_4 , Cl, Ca, електропроводљивост, амонијак, нитрати, нитрити.

Сва мерења, обраду и анализу података, проверу валидности резултата добијених мерењем и/или узимањем узорака и

интерпретацију резултата врши овлашћено правно лице које је акредитовано као лабораторија за испитивање и поседује акредитоване методе за мерење загађујућих материја наведених у Програму као и овлашћење надлежног Министарства да врши мониторинг квалитета ваздуха. Стручна организација која врши мониторинг ваздуха стара се о примени адекватних метода испитивања, одржавању мерних места, мерних инструмената са пратећом опремом, опреме за пријем и пренос података ради обезбеђења захтева у погледу квалитета података који се користе за оцењивање квалитета ваздуха.

III Локална мрежа мерних места

У складу са специфичном конфигурацијом терена, мониторинг ће се спроводити на 5 мерних места (Табела 1), а узорци на мерним местима ће се узимати у току целе године по предвиђеној динамици:

Сумпор диоксид и индекс црног дима - чађ ће се мерити у току целе године на два (2) мерна места (континуална фиксна мерења, 366 дана у току године):

У Краљеву (Централна урбана зона)
- Трг Јована Сарића, зграда Управе за трезор, Цара Душана 41,

У Краљеву (урбана зона)

- Рибница, Дом здравља, Излетничка 10.

Укупна масена концентрација суспендованих честица PM_{10} и тешких метала Арсен (As), кадмијум (Cd), никал (Ni) и олово (Pb) у фракцији суспендованих честица (PM_{10}) узоркованих секвенцијалним узоркивачем на једном мерном месту (континуална фиксна мерења 365 дана):

У Краљеву (Централна урбана зона)

- Зграда Полицијске управе, Војводе Путника 3.

Укупна масена концентрација суспендованих честица $PM_{2,5}$ више се не контролише јер је на истој локацији у парку код железничке станице успостављен аутоматски мониторинг овог параметра у оквиру аутоматске мерне станице Агенције за заштиту животне средине.

Укупне таложне материје, (и уз њих рН, пепео и сагорљиве материје, SO_4 , Cl, Ca, електропроводљивост, амонијак, нитрати, нитрити) мериће се методом у аероседименту по динамици предвиђеној за наменска мерења (једном месечно у току годину дана) на два (2) мерна места (наменска мерења):

У Краљеву (урбана зона)

- Пекара, Грдица, Тодоровића 36

- Сијаће Поље, Београдска 69/1.

Табела 1. Фиксне мерне локације у насељеном подручју Града Краљева које финансира град														
р.б.	Насељено место	Управни округ	Локације	Тип	N φ	E λ	надморска висина (m)	Параметри						
								SO ₂	Индекс црног дима-Чађ	PM ₁₀ , As, Cd, Ni, Pb	УТМ □ □			надморска висина (m)
											N φ	E λ	надморска висина (m)	
	Централна зона града	РШ	Трг Јована Сарића, Цара Душана 41	Г	43° 43' 396"	020° 41' 350"	215	*	*					
Рибница, Излетничка 10			Г	43° 42' 688"	020° 41' 576"	199	*	*						
Пекарство, Тодоровића 36			Г							43° 44' 256"	020° 41' 323"	203	*	
Сијаће Поље, Београдска 69/1			Г							43° 43' 176"	020° 41' 875"	200	*	
Полицијска управа Краљево, Војводе Путника 3			Г, С	43° 43' 416"	020° 41' 609"	195			*					

1. φ(N) -северна географска ширина;
λ(E) -источна географска дужина; Н(m) -надморска висина;

2. РШ – Рашки управни округ

3. Г - градски тип, С – саобраћајни

4. УТМ □ □ – укупне таложне материје са анализом за рН, пепео и сагорљиве материје, SO_4 , Cl, Ca, електропроводљивост, амонијак, нитрати, нитрити,

5. SO₂ - сумпор диоксид,

- **PM₁₀** - фракција суспендованих честица (*particulate matter*) која пролази кроз филтер чији су захтеви утврђени у стандарду SRPS EN12341, којим је утврђена референтна метода за узимање узорака и мерење PM₁₀ фракције, са ефикасношћу од 50% захвата честица аеродинамичког пречника од 10 µм; и **тешких метала Арсен (As), кадмијум (Cd), никал (Ni) и олово (Pb)**.

IV Циљ контроле квалитета ваздуха

Програм је припремљен са основним циљем да се прате одговарајуће основне и специфичне загађујуће материје, како би се сагледао утицај квалитета ваздуха на здравље и животну средину.

Систематским мерењем загађености ваздуха на територији града Краљева обезбеђују се и посебни циљеви и активности, сагледавајући анализе резултата контроле квалитета ваздуха:

- Праћење загађености ваздуха у односу на граничне вредности нивоа загађујућих материја
- Праћење трендова концентрација по зонама градске територије
- Детекцију повећаних концентрација загађујућих материја
- Информисање јавности и давање препорука за понашање у епизодама повећаног загађења ваздуха
- Идентификацију извора загађења или ризика
- Анализу утицаја одређених извора загађивања на квалитет ваздуха
- Развој одговарајућих краткорочних акционих планова и планова за управљање квалитетом ваздуха
- Предлагање и предузимање превентивних мера у сегментима значајним за заштиту ваздуха од загађивања
- Процену изложености популације
- Сагледавање утицаја предузетих мера на ниво загађености ваздуха.

V Извештавање и мере у случају прекорачења концентрације

Обавеза је Града као јединице локалне самоуправе да у складу са чланом 17. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 36/09, 10/13 и 26/21 – др. закон),

Агенцији за заштиту животне средине редовно доставља податке о квалитету ваздуха добијене контролом квалитета ваздуха из локалне мреже, до 15. у месецу за претходни месец, а годишњи извештај, најкасније 60 дана од истека календарске године за претходну годину. Годишњи извештај треба садржи опис макролокације и микролокације за обављање фиксних мерења; документовани приказ мерних места и локација за узимање узорака; опис методологије мерења загађујућих материја из Програма; опис мерних уређаја помоћу којих се обављају мерења загађујућих материја из Програма; резултате мерења са приказом свих измерених дневних вредности концентрација загађујућих материја из Програма; дискусију резултата са закључком.

Извештавање и спровођење мера у случају прекорачења концентрација ће се вршити према члану 31. и 33. у складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон).

Редовни извештаји, са коментаром и поређењем са прописаним вредностима, о стању квалитета ваздуха, редовно ће се ажурирати преко WEB странице града Краљева, као:

- 1) дневни (уколико има индикација), (индекс црног дима - чађ, укупна масена концентрација суспендованих честица PM₁₀),
- 2) месечни (SO₂, индекс црног дима - чађ, укупна масена концентрација суспендованих честица PM₁₀ и PM_{2,5} и укупне таложне материје),
- 3) годишњи извештај са годишњим просецима за укупне таложне материје, суспендоване честице PM₁₀, PM_{2,5} и тешке метале Арсен (As), кадмијум (Cd), никал (Ni) и олово (Pb) као извештај у електронској форми и писани извештај.

Градска управа града Краљева - Одељење за инспекцијске послове, Одсек за заштиту животне средине у обавези је да ангажује овлашћено правно лице за реализацију Програма контроле квалитета ваздуха за 2024. годину.

Програм контроле квалитета ваздуха за 2024. годину ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Краљева“.

Образложење

У складу са чланом 69. и чланом 70. Закона о заштити животне средине

(„Службени гласник РС“, број 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11 – УС, 14/16, 76/18 и 95-18 - др. закон) и члановима 10. и 15. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 36/09, 10/13 и 26/21 – др.) локална самоуправа, у оквиру својих надлежности, обезбеђује континуирано праћење квалитета ваздуха (мониторинг). Финансијска средства за реализацију Програма се обезбеђују из Буџетског фонда за заштиту животне средине, Програма коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине за 2023. годину и користе се и за јавно објављивање резултата мониторинга квалитета ваздуха на територији града Краљева.

Извори загађивања ваздуха на територији града Краљева могу се сврстати у две групе:

1) Стационарни извори

- Извори загађивања у рубним подручјима града: пољопривредне активности (паљење стрништа, корова и сл.), паљење отпада, индивидуална ложишта.

- Загађење пореклом од индустрије: индустријски погони у индустријским зонама Шеовац и Магнохром.

- Извори загађивања у комуналној средини: градске котларнице, паљење отпада у контејнерима, индивидуална ложишта, издвојени објекти за припрему хране (пекаре, припрема роштиља, печењаре и сл.).

2) Покретни извори

Било који облик возила са мотором са унутрашњим сагоревањем: моторцикли, лака и тешка возила која користе бензин и дизел, грађевинске и пољопривредне машине.

Узимајући у обзир површину подручја, врсту и изворе загађивања ваздуха, процену распрострањања загађујућих материја, метеоролошке услове подручја (нарочито правац и јачину ветра- ружу ветрова), одлике рељефа, мрежу путних праваца кроз сам град (третман преко зиме ризлом и сољу и често са оштећеним коловозима) и густину насељености подручја која су под утицајем загађивача из ваздуха, предложен је план мониторинга и број мерења.

Урбану зону града Краљева карактерише специфичан рељеф и морфологија терена, и повезаност са струјањем ваздуха дуж долине Ибра, који омогућава квалитетно проветравање централне урбане зоне. Ипак, сложене метеоролошке прилике, температурне инверзије у зимском периоду, у комбинацији са повременим недовољном проветреношћу и недостатком

вертикалног струјања ваздуха, могу довести до повећаних концентрација загађујућих материја у приземном слоју. Када настане оваква ситуација, она може неповољно утицати на здравље људи и општи квалитет живота.

Загађујуће материје из стационарних извора (индивидуална ложишта са неадекватним горивом) све више и нарушавају квалитет ваздуха на нашем подручју, па је због таквог тренда неопходно наставити са праћењем укупних таложних материја, са свим предложеним параметрима који се анализирају у таложним материјама, на шест мерних места на којима се мере већ дужи низ година.

Начин на који се обезбеђује реализација активности детекције повећаних концентрација загађујућих материја, праћења загађености ваздуха и трендова концентрација подразумева одговарајућу обраду и анализу података у акредитованој институцији и извешавање о резултатима контроле квалитета ваздуха.

На основу вишегодишњих резултата мерења нивоа загађујућих материја, вршила би се идентификација извора загађења и ризика и анализа у циљу праћења просторне и временске расподеле загађујућих материја и утврђивање тренда концентрација одређених полутаната у ваздуху.

Редовно извештавање о извршеним мерењима, односно о резултатима контроле квалитета ваздуха у оквиру програма мониторинга, стручна организација доставља Одсеку за заштиту животне средине Одељења за инспекцијски надзор Града Краљева, Градском већу и градоначелнику Града Краљева, једанпут месечно за претходни месец у року од 15 дана од истека претходног месеца, а Годишњи извештај у року од 30 дана од истека извештајног периода.

Приликом достављања извештаја биће описана методологија узорковања, мерна опрема и методологија обраде података. Резултати ће бити текстуално објашњени табеларно и графички приказани, са закључком о стању аерозагађења на предвиђеним локацијама. У оквиру годишњег извештаја биће сагледана изложеност популације, предлагане превентивне мере за заштиту ваздуха од загађивања и процењен утицај предузетих мера на ниво загађености.

Податке о квалитету ваздуха и резултате мерења Одсек за заштиту животне средине Одељења за инспекцијске послове Града

Краљева дужан је да доставља Агенцији за заштиту животне средине једанпут месечно за претходни месец, као и годишњи извештај и да о квалитету ваздуха редовно обавештава јавност путем електронских и штампаних медија, односно путем интернета, у складу са законом. У складу са важећим прописима даје Предлог Програма мониторинга ваздуха на територији града и у обавези је да прибави сагласност Министарства на Програм, у складу са чланом 15. став 4. Закона о заштити ваздуха.

Сагласно члану 15. став 2. Закона о заштити ваздуха, надлежни орган јединице локалне самоуправе програмом контроле квалитета ваздуха обезбеђује допунску мрежу мерних места за чију реализацију обезбеђује финансијска средства.

У складу са чланом 5. Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 11/10, 75/10 и 63/13) за потребе мониторинга квалитета ваздуха обезбеђена су места за фиксна мерења у локалној мрежи и континуално узимање узорака загађујућих материја на фиксним локацијама.

Мониторинг ваздуха врши се мерењем нивоа загађујућих материја, односно

континуалним систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем концентрација загађујућих материја у животној средини.

На основу добијених резултата и анализе истих, у наредном периоду размотрити могућности проширења листе загађујућих материја које би биле обухваћене програмом праћења квалитета ваздуха.

На основу добијених података по потреби се израђују Планови квалитета ваздуха и Краткорочни акциони планови у складу са Правилником о садржају планова квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 21/10) и Правилником о садржају краткорочних акционих планова („Службени гласник РС“, број 65/10), а у циљу смањења негативних утицаја и подизања квалитета животне средине.

Градско веће града Краљева

Број: 011-196/2024-I

Дана: 31. 5. 2024. године

**Председник Градског већа
градоначелник града Краљева**

др Предраг Терзић, виши научни сарадник, с.р.

243.

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/2013, 142/2014, 103/2015, 101/2016, 35/2023 и 92/2023), члана 24. став 2 члана 63. тачка 2, члана 87. став 3, члана 121. став 1. Статута града Краљева („Службени лист града Краљева“, број 06/19–пречишћен текст) и члана 13. и 37. Одлуке о буџету града Краљева за 2024.годину („Службени лист града Краљева“, број 43/2023), по прибављеном Решењу о давању претходне сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број 001574077 2024 14840 007 000 000 001 од 8. маја 2024. године, Градско веће града Краљева, на Седамнаестој (внредној) седници одржаној дана 17. маја 2024. године, донело је

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА 2024.ГОДИНУ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАЉЕВА**I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА**

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Град Краљево, са 92 насељена места, односно 84 катастарске општине, обухвата површину од 1.530км². По површини је највећа јединица локалне самоуправе (градови и општине) у Републици у коме се налази и седиште Рашког управног округа. Налази се у средишњем делу Србије 180 км јужно од Београда. Према подацима из пописа становништва 2022. године, просечна густина насељености на територији града Краљева износила је 72 становника/км², што је испод републичког просека (93 становника/км²). Просечна старост становника износи 44,7 година.

Природни услови и животна средина: Град Краљево простире се око доњег тока реке Ибар и средњег тока реке Западне Мораве. Рељеф града Краљева је равничарски и брдско планински. Средишњи и северни део града лоциран је на темељу Ибарске и Западно моравске терасе надморске висине 203-208 метара. Ивични крајеви су брдско планински висови и обронци који се простиру од севера према југу од шумадијских планина (Котленик и Гледићке планине) на висини од 900 метара, до Копаоничке групе планина (Жељин, Гоч, Столови) на око 1400 метара надморске висине. На западу се ослања на планинске делове Старог Влаха (Јелице и Чемерно) са око 1.600 метара надморске висине. Највећи део територије града Краљева има умерено континенталну климу. Континентални утицај јаче је изражен у низијском делу града, а планински делови имају нешто оштрију планинску климу. На подручју града Краљева највеће учешће у површини од 47,4% имају пољопривредни ресурси. Структуру пољопривредног земљишта укупне површине од 72.498 ha чине највише 31,7% ораничне површине (23.000 ha), ливаде 24,8% (18.000 ha) и 31,7% пашњачке површине (23.000 ha), и исте су углавном у својини грађана. Шумски ресурси заузимају 46,8% од укупне површине (просек за РС 27,5%), што указује да је територија града богата шумама. Власничка структура шума на територији града Краљева показује да је 62% шума и шумског земљишта у државном власништву, а 38% у својини грађана.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Град Краљево према попису становништва, домаћинства и станова у 2022. години имао је 110.196 становника а од укупног броја 54227 лица су жене, а 53969 лица су мушкарци. Према попису становништва 2022. године град Краљево је имао 13,59% од укупног броја становника популацију старости од 15 и више година, од чега су без школе и непотпуним основним образовањем 6,63% становника, са основним образовањем 17,67%, средњим образовањем 56,03% и са вишим и високим образовањем 19,34 % од укупног броја становника. Градско становништво чини више од половине укупног броја становника и приметно је смањење удела становника у сеоским и руралним подручјима, повећан је степен унутрашњих и

спољашњих миграција. Повећање броја становника забележено је у више од 15 насељених места на територији града Краљева и то углавном у градским и приградским насељеним местима.

Диверзификација руралне економије: У протеклом периоду привреда града Краљева сусрела се са значајним проблемима који су довели до њеног слабљења, а посебно до лошег стања у великим индустријским комплексима. Због слабе привредне активности у земљи, технолошке застарелости, губитка тржишта, а потом неуспешних приватизација великих комплекса Фабрике Вагона, Магнохрома и др. дошло је до значајног повећања стопе незапослености, пада животног стандарда. Привредну структуру Краљева чине регистрована и активна 1376 привредних друштва и 5.013 предузетника. Највећи број привредних друштава је из области трговине на велико и мало, затим из области прерађивачке индустрије, саобраћаја и грађевинарства. У Краљеву је у 2018. години било запослено 29.937 радника, а на евиденцији незапослених налазило се 10.459 лица. Изградњом нових производних капацитета за производњу каблова за аутоиндустрију и текстила у периоду до краја 2023. године обезбеђено је више хиљада нових радних места, чиме се знатно смањила незапосленост на територији града Краљева. Према евиденцији Националне службе за запошљавање филијале Краљево незапослено је око 6.370 лица.

Рурална инфраструктура: С обзиром да на руралном подручју града Краљева живи 47% становништва, да је пољопривреда један од значајних ресурса, да град обилује значајним природним ресурсима, као и чињенице да не постоји одговарајућа комунална инфраструктура, може се закључити да постоји потреба за унапређење услова за живот и услова за развој економских активности на руралном подручју. Међутим, услови за развој сеоског подручја су значајно отежани услед недостатка саобраћајне и комуналне инфраструктуре, али и чињенице пада броја становника на сеоском подручју и повећање просечне старости становништва на селу. Водоснабдевање на сеоском подручју, комунална хигијена, као и одвођење отпадних вода је једна од најприоритетнијих области комуналне уређености сеоског подручја. И поред великих водних капацитета није успостављен одржив систем управљања сеоским водоводима, што подразумева одржавање водовода и обезбеђивање испоруке хигијенски исправне воде за пиће сеоском становништву. Други веома значајан проблем на сеоском подручју је недостатак услуге сакупљања и одвожења комуналног отпада. На сеоском подручју уочава се недостатак уређених јавних простора и недовољна техничка опремљеност јавних објеката и домова културе.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: На подручју града Краљева највећи удео у површини од 47,4% имају пољопривредни ресурси—пољопривредно земљиште. Структуру пољопривредног земљишта укупне површине од 72.498 ха чине 31,7% оранице (23.000 ха), ливаде 24,8%(18.000 ха) и 31,7%пашњаци (23.000 ха). Према попису пољопривреде у 2012. години на подручју града Краљева 11.713 газдинства су користили 38.377 ха пољопривредног земљишта следеће структуре: -оранице и баште 16.171 ха (или 42,15%)-ливаде и пашњаци 18.204 ха (или 47,45%)-воћњаци 3.566 ха (или 9,30%)-виногради 10 ха (или 0,02%)- окућница 414 ха (или 1,07%)-остало 4 ха (или 0,01%).

Вишегодишњи засади: На коришћеној површини под воћем од 3.566ха највише је заступљена шљива на површини од 2.351 ха и јабука на површини од 534 ха. Плантажни начин гајења воћа је заступљен на 1.187 ха.

Сточни фонд: Према попису пољопривреде 2012. године, на подручју града Краљева сточни фонд је заступљен са 23.396 говеда од чега су краве 12.480, свиње 54.020 од чега крмаче 7.166, овце 39.836 од чега овце за приплод 28.891, козе 2.580 и живине 400.200. Пчеларство је заступљено са 11.473 кошница пчела. У граду Краљеву има 8.069 објекта за смештај говеда укупног капацитета 59.633 места и 6.920 објекта за смештај јсвиња са капацитетом 76.456 места и 2.801 објекта за смештај остале стоке са 85.356 места. На територији града Краљева од укупног броја газдинства 83% гаји стоку. Најзаступљенија су газдинства са величином стада говеда од 1-2 грла (51,33%) и 3-9 грла (41,60%), свиња од 1-2 грла (49,39%) и 3-9 грла (28,90%) и оваца од 3-9 грла (55,13%) и 10-19 грла (28,33%).

Механизација, опрема и објекти: Пољопривредна газдинства на подручју града Краљева, према попису, располажу са 6.094 двоосовинска трактора, 2.393 једноосовинска трактора, 340 комбајна (који су углавном старији од 10 година), 214 берача кукуруза, 4.366 плугова, 1.715 тањирача, 3.055 дрљача, 143 сетво спремача, 486 ротофрезе и 828 растурача. Пољопривредна газдинства располажу и са 8.266 објекта за смештај пољопривредних производа (кошеви за кукуруз,

амбари, силоси и објекти за силажу), 3.051 објекат за смештај пољопривредних машина и опреме, 59 сушара, 37 хладњача и 823 пластеника и стакленика.

Радна снага: Највећи број газдинства 77,93% на подручју града Краљева су газдинства са 1-2 члана, или стално запослена, који обављају пољопривредну активност. Од укупног броја чланова и стално запослених на газдинству око 44% су жене. Жене носиоци породичних пољопривредних газдинстава учествују са свега 17,45%. У пољопривредну производњу у 2021/2022 години на територији града Краљева уложено је 11.576 годишње радне јединице, од чега 97% од стране породичних газдинстава. Удео појединих категорија ангажовање радне снаге на газдинствима у укупном броју годишњих радних јединица у пољопривреди износи 45% од стране носиоца газдинства, 50% од стране чланова породица и рођака који су обављали активности на газдинству и 1,20% од стране ангажовања радне снаге и радне снаге под уговором. Другим профитабилним активностима бавило се 2.958 газдинстава, односно 25% укупног броја газдинства и то прерадом млека (60%) и прерадом воћа и поврћа (27%). Највећи број носилаца пољопривредних газдинстава њих 7.677, од 11.713, се у попису пољопривреде 2012. године изјаснило да има само пољопривредно искуство које је стечено праксом, пољопривредну средњу школу 177, другу средњу школу 3.009 и вишу и високу 712.

Структура пољопривредних газдинстава: По попису пољопривреде у 2012. години на подручју града Краљева било је 11.713 газдинстава и учешће истих у укупном броју домаћинстава износи 27,87. Највећи број газдинстава, према величини коришћеног пољопривредног земљишта су газдинства са коришћеном површином 2 - 5 ха 3.880 (или 33,13%), до 1 ха 2.914 (или 24,88%) и од 1-2 ха 2.582 (или 22,05%). Просечно коришћено пољопривредно земљиште по газдинству је износило 3,28 ха. Укупан број регистрованих пољопривредних газдинстава у 2022. години је 7.489.

Производња пољопривредних производа: Разноликост природних ресурса, клима, повољан водни режим, различити типови земљишта и сл. су за територију града Краљева битни предуслови за успешну пољопривредну производњу. Плодне оранице су лоциране у долинама реке Западне Мораве, Ибра и Груже. Воћњаци су на веома повољним брежуљкастим теренима изнад долина ових река, а већа површина ливада и пашњака је на брдско – планинском терену планина Столови, Гоча, Троглава, Радочела, Чемерна, Котленика и Гледићких планина. Најзаступљенија пољопривредна грана је сточарство и то говедарство (производња млека и меса), свињарство и овчарство, затим ратарство (у ратарској производњи највише је била заступљена производња кукуруза на 6.716ха, крмно биље на 4.462ха, пшеница на 2.285ха, јечам 972ха и овас 842ха), као и производња кабасте сточне хране. У 2013. години на подручју града Краљева произведено је 51.825 тона пшенице и кукуруза, 12.365 тона детелине и луцерке, 67.210 тона сена и трава са ливада и пашњака, 17.704 тоне кромпира, 14.385 тона шљива, 3.603 тона јабука и око 21 милион литара млека.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Задружни сектор би требало да представља значајну компоненту руралног развоја. У граду Краљевоу има регистрованих 20 задруга, од којих је активно 7, док остале немају привредну активност. У оквиру Привредне коморе Краљево постоји Задружни савез који својом активношћу даје допринос даљем развоју задругарства и пољопривреде на подручју града и региона. У складу са постојећим производним ресурсима у пољопривреди формирана су два удружења и то: Удружење пољопривредника „Надибар“, Удружење одгајивача оваца „Еко златно“, „Моравска долина“ и Удружење „Дар“.

Трансфер знања и информација: Пољопривредно саветодавна и стручна служба Краљево је носилац активности преноса знања и информација из области пољопривреде (организовањем семинара, тренинга, едукација у сарадњи са Комором, Задружним савезом и ангажовањем консултаната за поједине области и медија који покривају подручје града). У саветодавни систем и преко учешћа на групним предавањима и семинарима било је укључено 1 333 пољопривредна произвођача. Обављена је 2472 посета саветодаваца у 2023. години на пољопривредним газдинствима са циљем унапређења пољопривредне производње и система креирања и преноса знања.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	11.990.000,00	2.000,00	0	0,00	10.000,00
	УКУПНО		11.990.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	32.500.000,00	45	250.000,00	0,00
2	Управљање ризицима	104	42.700.000,00	50	300.000,00	0,00

3	Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју	305	2.800.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		78.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	5.000.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		5.000.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	94.990.000,00
Планирана средства за директна плаћања	11.990.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00

Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	78.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	5.000.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	10.000,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Регистрована пољопривредна газдинства са територије града Краљева. Очекивања су да ће наставак реализације предвиђених мера допринети повећању продуктивности и ефикасности пољопривредне производње у оквиру регистрованих пољопривредних газдинства.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Преко органа града, сајта града Краљева, локалних медија који покривају подручје града, као и кроз учешће Пољопривредно саветодавне и стручне службе из Краљева.

Мониторинг и евалуација: Надлежне службе Градске управе града Краљева прате реализацију програма кроз израду одговарајућих извештаја и информација које достављају надлежним органима (Градско веће, Скупштина града и др.) и објављивањем на званичном сајту града Краљева.

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју

(„Службени гласник РС“, број 10/2013,142/2014,103/2015 ,101/2016, 35/2023 и 92/2023) јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике за подручје јединице локалне самоуправе, осим директних плаћања, а која се не односе на регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима и регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање , као мере политике руралног развоја за подручје јединице локалне самоуправе. Ова мера је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024 (“Службени гласник РС”, бр.85/2014) као и Стратегијом развоја града Краљева за период 2015-2020.годину (“Службени лист града Краљева”, број 3/2015). Према попису пољопривреде у 2012. години сточни фонд града Краљева чинио је 23.396 говеда ,од чега су краве 12.480.Сточарство је значајна грана пољопривреде на подручју града Краљева у сектору млекарске производње и производње меса и иста се одвија на малим фармама, односно пољопривредним газдинствима. Град Краљево је током претходних 11 година из средстава буџета града вршио регесирање трошкова вештачког осемењавања. У 2023. години право на коришћење регреса за прво вештачко осемењавање уматичених крива и јуница остварило је 805 подносиоца захтева - носилаца пољопривредног газдинства за 5.801 уматичених грла.

2.1.2. Циљеви мере: Регесирањем репродуктивног материјала (вештачко осемењавање) остварује се побољшање расног састава уматичених крива и јуница на територији града Краљева, а у циљу повећања производње и квалитета млека и меса.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и нацртом Националног програма за пољопривреду Републике Србије за период 2022-2024 године.

2.1.4. Крајњи корисници: Физичка и правна лица-носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Право на коришћење средстава за регесирање трошкова првог вештачког осемењавања уматичене криве и јунице има правно лице-предузетник и

физичко лице носилац пољопривредног газдинства са подручја града Краљева уписано у Регистар пољопривредног газдинства са активним статусом.

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

2.1.10. Интензитет помоћи: Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) износи 2.000,00 динара за прво осемењавање по уматиченом грлу (крава, јуница), извршено у периоду од 01.11.2023. до 31.10.2024. године

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)
2	Укупан број уматичених грла за које је извршено регресирање

2.1.12. Административна процедура: Захтев за коришћење средстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) подноси се Одељењу за привреду и финансије Градске управе града Краљева до 05.11.2024. године на прописаном Обрасцу-2. Уз захтев се подноси: -потврда о активном статусу регистрованог пољопривредног газдинства; -потврда о извршеној услузи првог вештачког осемењавања уматиченог грла; -потврда одговорне организације о уматиченом грлу; -копија наменског рачуна носиоца пољопривредног газдинства. Одељење за привреду и финансије Градске управе града Краљева спроводи поступак испуњености услова за остваривање права за коришћење средстава за регресирање трошкова вештачког осемењавања, доноси решење по редоследу пријема поднетих захтева, којим се утврђује право и износ средстава за регресирање трошкова вештачког осемењавања и исти доставља надлежном одељењу Градске управе града Краљева на исплату, до износа планираних средстава од 11.990.000,00 дин. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен и неблагоприятан захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Одељење за привреду и финансије Градске управе града Краљева одбацује без разматрања.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: Град Краљево је у протеклих 11 година из средстава буџета града Краљева, ради унапређења конкурентности, подстицао инвестиције у физичку имовину регистрованих пољопривредних газдинстава са територије града Краљева, кроз накнаду дела трошкова у висини од 30%, односно 45% за пројекте из области примарне пољопривредне производње. У 2023. години закључени су уговори о накнади дела трошкова инвестиција у физичку имовину са 121 регистрованих пољопривредних газдинстава у износу од 26.983.351,00 динара. Град Краљево ће и у 2024. години наставити, као меру руралног развоја, спроводити подстицаје који се односе на инвестиције у примарну пољопривредну производњу кроз накнаду дела трошкова у висини од 30%, односно 45% (за подручја са отежаним условима рада у пољопривреди) од вредности инвестиције.

2.2.2. Циљеви мере: Унапређење примарне пољопривредне производње, односно конкурентности у односу на шире окружење.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са нацртом Националног програма руралног развоја Републике Србије од 2022.до 2024.године.

2.2.4 Крајњи корисници: физичка лица – носиоци регистрованог породичног комерцијалног пољопривредног газдинства.

2.2.5. Економска одрживост: за реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања (подноси доказ о прибављеној ствари, односно рачун или уговор о набавци предмета инвестиције).

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Право на субвенцију–накнаду дела трошкова за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства може остварити физичко лице, под условом да: -је носилац комерцијалног породичног газдинства у активном статусу уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о упису у Регистар пољопривредних газдинстава, промени података и обнови регистрације, електронском поступању као и о условима за пасиван статус пољопривредног газдинства („Службени гласник РС“, бр.17/2013, 102/2015, 6/2016, 46/2017, 44/2018, 102/2018, 06/2019, 6/2023, 25/2023, 110/2023 и 3/2024), -је корисник са пребивалиштем и производњом на територији града Краљева, -је носиоцу породичног пољопривредног газдинства пољопривреда основна делатност,-је измирио обавезе у целости по основу коришћења средстава у складу са Програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Краљева за 2019, 2020, 2021, 2022 и 2023. годину,-прихвата обавезу да наменски користи, неotuђи, нити да другом лицу на коришћење предмет инвестиције и захтева, за предметну инвестицију неће користити подстицаје по истом основу из других извора (од министарста, субвенције, подстицаји, донације), -није започео реализацију предметне инвестиције до дана подношења пријаве за остваривање права на подстицај за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава и -је на дан подношења захтева носилац пољопривредног газдинства и власник имовине чија је имовина уписана у Регистар пољопривредног газдинства, измирио све доспеле обавезе по основу јавних прихода који припадају граду Краљеву, закључно са 2023. годином.

2.2.7. Специфични критеријуми: Поред општих критеријума носилац комерцијалног породичног домаћинства мора да испуњава и следеће специфичне критеријуме, по секторима Сектор воћа: Пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Сектор поврћа: Пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Сектор житарица и индустријских усева: - Пољопривредна газдинства која имају до 49 ha земљишта под житарицама и индустријским усевима; - Пољопривредна газдинства која имају до 1,99 ha земљишта под хмељем.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава

101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
---------	------------------------------

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Број чланова регистрованог пољопривредног газдинства 5 и више	да	10
2	Подносилац захтева је жена	да	10
3	Подносилац захтева коме по овој мери нису додељивана средства подстицаја	да	30
4	Подносилац захтева лице са 40 година и млађе	да	20
5	Подносилац захтева лице са најмање IV степеном стручне спреме	да	15
6	Подносилац захтева лице са пребивалиштем у месту реализације предметне инвестиције	да	15

2.2.10. Интензитет помоћи: Кроз накнаду дела трошкова за инвестиције у примарну пољопривредну производњу у висини од 30%, односно 45% (за подручја са отежаним условима рада у пољопривреди) од укупне вредности инвестиције, а највише по кориснику до 250.000,00 динара.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Површина под заштићеним простором
2	Површина под новим вишегодишњим засадима
3	Укупан број подржаних пројеката
4	Број набављених грла
5	Број кошница

2.2.12. Административна процедура: Подстицаји за инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава град Краљево ће спроводити путем јавног огласа. Предлог јавног огласа утврђује Савет за пољопривреду града Краљево и исти упућује Градском већу на расписивање у складу са условима прописаним Правилником о условима, начину и поступку коришћења средстава за подстицаје инвестицијама у физичку имовину пољопривредним произвођачима у 2024. години, који доноси Градско веће града Краљево. Савет за пољопривреду града Краљево спроводи поступак по расписаном јавном огласу за доделу подстицајних средстава из буџета града Краљево, врши оцену поднетих пријава на јавни оглас, утврђује предлог решења за доделу подстицајних средстава за инвестиције у физичку имовину пољопривредним произвођачима из буџета града Краљево и исти упућује Градском већу на одлучивање у складу са одредбама Правилника, до износа средстава од 32.500.000,00 динара. На основу одлуке Градског већа града Краљево, град Краљево и носилац пољопривредног газдинства, коме су решењем одобрена средства, закључују уговор којим уређују међусобна права и обавезе. Стручне и административне послове за спровођење ове мере обавља Одељење за привреду и финансије Градске управе града Краљево.

2.3. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.3.1. Образложење: Штете на пољопривредним усевама, стоци и другим ресурсима редован су пратилац пољопривредне производње, посебно од временских непогода на усевама и штете које причињавају дивљачи. Штете већег обима превазилазе могућност санирања од стране произвођача и могу озбиљно да угрозе опстанак газдинстава, а тиме и дугорочно одрживи развој пољопривреде. Ова мера се спроводи од 2009. године и показује позитиван ефекат у смислу повећања броја корисника и прихватања мере, као и реалну потребу у односу на микро и макро климатске појаве и друге негативне утицаје на пољопривредну производњу. У 2023. години регресирање је износило 50% од плаћене премије осигурања (без ПДВ-а), а право на регресирање трошкова осигурања је остварило 496 пољопривредних газдинстава укупним износу од 40.899.125,17 динара. Због ограничења планираних средстава за спровођење ове мере за 103 подносилаца захтева исплаћена су средства као пренета обавеза из 2022. године у износу од 7.011.191,33 динара.

2.3.2. Циљеви мере: Регресирањем премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње пружа се подршка пољопривредним произвођачима да осигурају усеве и стоку чиме се обезбеђује смањивање дугорочно негативних последица штета проузрокованих природним непогодама и другим ванредним догађајима.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са нацртом Националног програма руралног развоја Републике Србије од 2022. до 2024. године,

2.3.4. Крајњи корисници: физичка и правна лица-носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.3.5. Економска одрживост: за реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Право на коришћење средстава за регрес за премију осигурања за усеве, плодове вишегодишње засаде, расаднике и животиње има правно лице, предузетници физичко лице носилац пољопривредног газдинства које је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава са активним статусом чије се пребивалиште и предмет осигурања налази на територији града Краљева.

2.3.7. Специфични критеријуми: нема специфичних критеријума за дату инвестицију

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.3.9. Критеријуми селекције:

2.3.10. Интензитет помоћи: Подстицаји за регрес за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње исплаћује се у висини од 50% плаћене премије осигурања, без урачунатог пореза на додату вредност, ако је код друштва за осигурање осигурао: -животиње од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава; -усеве и плодове од ризика умањења приноса и -расаднике и младе вишегодишње засаде пре ступања на род од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава. Укупан износ за све подстицаје премије осигурања по овом Програму корисник може да оствари максимално до 300.000,00 динара.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број ха осигураних од штета на усевима, плодовима, вишегодишњим засадама, расадницима
2	Број осигураних грла
3	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за премије осигурања за усева, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње

2.3.12. Административна процедура: Захтев за коришћење средстава за Регрес за премију осигурања за усева, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње се подноси Одељењу за привреду и финансије Градске управе града Краљева, до 15. новембра 2024. године на прописаном Обрасцу -1. Уз захтев се подноси: -Копија полисе осигурања издата од стране осигуравајућег друштва (оригинал полисе на увид) за период извршеног осигурања од 16.11.2023. до 15.11.2024. године; -Оригинал потврду о извршеном плаћању укупне премије осигурања; -Копију потврде о упису активног статуса у регистар пољопривредних газдинстава за 2024. годину издату од е-РПГ; -Структура биљне производње и/или структура сточног фонда издату од е-РПГ; -Копију наменског рачуна који је евидентиран у Управи за трезор, носиоца регистрованог пољопривредног газдинства. Одељење за привреду и финансије Градске управе града Краљева спроводи поступак утврђивања испуњености услова за остваривање права коришћења средстава за регресирање осигурања усева, плодова, младих и вишегодишњих засада, расадника и животиња у 2024. години, врши обрачун, доноси решење по редоследу пријема поднетих захтева, којим утврђује право и износ средстава за регресирање осигурања и исте доставља надлежном одељењу Градске управе на исплату, до износа планираних средстава од 42.700.000,00 динара. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен и неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Одељење за привреду и финансије Градске управе града Краљева одбацује без разматрања.

2.4. Назив и шифра мере: 305 Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју.

2.4.1. Образложење: 1. За успешну реализацију овог пројекта радио би се редован мониторинг најважнијих биљних култура за наш регион. На више од двадесет локација мониторинга пратило би се преко деведесет штетних организама. Алати за визуелне прегледе штетних организама су аутоматске метеоролошке станице (АМС)- пет комада, пропорционално распоређене светлосне лампе (СЛ) и феромонске клопке (ФК). Феромонске клопке служе за праћење штетних инсеката у усевима. Редовним мониторингом и коришћењем ових алата добијају се препоруке које се благовремено достављају пољопривредним произвођачима. Самим тим сузбијање болести и штеточина биће успешно, са мањим бројем третмана, уз избегавање резистентности. Најважније је да ће пољопривредни произвођачи поред уштеде времена и новца добити здравствено безбедне производе. План је да се на територији града Краљева одабере сто пољопривредних произвођача који ће уз писмену сагласност служби Пољопривредно саветодавне и стручне службе Краљево примати бесплатне поруке које ће садржати препоруке. Препорука даје информацију који штетан организам је у питању и зашто, када и чиме треба спровести хемијске мере. Накнада за рад током целе године за обављање послова износила би 1.800.000,00 динара са урачунатим ПДВ. Град Краљево и Пољопривредно саветодавна и стручна служба Краљево закључују уговор. По закључењу уговора Пољопривредно саветодавна и стручна служба Краљево једном месечно доставља извештај граду Краљеву по обављеним пословима. 2. ГРАД КРАЉЕВО УЧЕСТВУЈЕ НА ПРОЈЕКТУ „ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ ПОЉОПРИВРЕДНИКА“ КОЈИ ЖЕЛЕ ДА РАЗВИЈАЈУ ПОРОДИЧНО ГАЗДИНСТВО А ФОНДАЦИЈА „АНА И ВЛАДЕ ДИВАЦ“ РЕАЛИЗУЈЕ ПРОЈЕКАТ У САРАДЊИ СА СРЕДЊОМ ПОЉОПРИВРЕДНОМ ШКОЛОМ „ДР ЂОРЂЕ РАДИЋ“ У КРАЉЕВУ. ГРАД КРАЉЕВО И ФОНДАЦИЈА „АНА И ВЛАДЕ ДИВАЦ“ ПОТПИСУЈУ УГОВОР ПО КОМЕ ЋЕ ГРАД КРАЉЕВО ОБЕЗБЕДИТИ СРЕДСТВА У ИЗНОСУ ОД 1.000.000,00 ДИНАРА. РЕАЛИЗАЦИЈУ ПО

УГОВОРУ ПРАТИ ФОНДАЦИЈА „ АНА И ВЛАДЕ ДИВАЦ " И МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ ДОСТАВЉА ГРАДУ КРАЉЕВУ. ОСНОВНИ УСЛОВ КОНКУРСА ЈЕ ДА УЧЕНИЦИ КОЈИ КОНКУРИШУ ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ БУДУ ЧЛАНОВИ РЕГИСТРОВАНОГ ПОРОДИЧНОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГАЗДИНСТВА. КАКО БИ УЧЕНИЦИ МОГЛИ ДА РАЗВИЈАЈУ ПОСЛОВНЕ ИДЕЈЕ И АПЛИЦИРАЈУ НА КОНКУРС, ОРГАНИЗУЈУ СЕ РАДИОНИЦЕ-ОБУКЕ ЗА УЧЕНИКЕ ЗАВРШНИХ РАЗРЕДА СРЕДЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ШКОЛЕ. НАКОН ОБАВЉЕНОГ КОНКУРСА ОБАВЉА СЕ ИСПОРУКА ОПРЕМЕ. ПРАВО УЧЕШЋА НА КОНКУРСУ ИМАЈУ САМО УЧЕНИЦИ ЗАВРШНИХ РАЗРЕДА КОЈИ ИМАЈУ ПРЕБИВАЛИШТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАЉЕВА. ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ПОДНОШЕЊЕ БИЗНИС ПЛАНОВА ОБЈАВИЋЕ УГОВОРЕНЕ СТРАНЕ ЗАЈЕДНО.

2.4.2. Циљеви мере: 1. Циљ Пољопривредно саветодавне и стручне службе Доо Краљево-Извештавање, уштеда и правилна примена средстава за заштиту биља са циљем очувања животне средине и здравља људи на територији града Краљево. 2. Циљ Фондација "Ана и Владе Дивац" - МОТИВАЦИЈА УЧЕНИКА ЗАВРШНИХ РАЗРЕДА СРЕДЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ШКОЛЕ ДА РАЗМИШЉАЈУ О ПРЕДУЗЕТНИШТВУ И РАЗВИЈАЈУ БИЗНИС ПЛАНОВЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и нацртом Националног програма за пољопривреду Републике Србије за период 2022-2024. године.

2.4.4. Крајњи корисници: Град Краљево

2.4.5. Економска одрживост: за реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: нема

2.4.7. Специфични критеријуми: нема

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	100 пољопривредних произвођача који ће примати бесплатне поруке у виду препорука	да	
2	Број ученика завршних разреда средње пољопривредне школе	да	

2.4.10. Интензитет помоћи: нема

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	100 пољопривредних произвођача који ће примати бесплатне поруке у виду препорука
2	Број ученика завршних разреда средње пољопривредне школе

2.4.12. Административна процедура: 1. Пољопривредно саветодавна стручна служба прати реализацију закљученог уговора и доставља месечне извештаје граду Краљево. 2. ФОНДАЦИЈА " АНА И ВЛАДЕ ДИВАЦ " ПРАТИ РЕАЛИЗАЦИЈУ УГОВОРА О САРАДЊИ НА ПРОЈЕКТУ „ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ ПОЉОПРИВРЕДНИКА“ И О ТОМЕ ДОСТАВЉА МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ ГРАДУ КРАЉЕВУ.

2.5. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.5.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралног подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација.

Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално без стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју не пољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. Стицање нових знања и информација град Краљево ће финансијски подржати до 5.000.000,00 динара за организовање информативних активности: сајмови, изложбе, манифестације и студијска путовања. Сагласност за коришћење средстава по овој мери даје Градско веће града Краљева на образложени предлог Савета за пољопривреду

2.5.2. Циљеви мере: информисање и упознавање пољопривредника са новим технологијама и иновацијама.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и нацртом Националног програма за пољопривреду Републике Србије за период 2022-2024. године.

2.5.4. Крајњи корисници: Град Краљево

2.5.5. Економска одрживост: за реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: нема

2.5.7. Специфични критеријуми: нема

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.5.9. Критеријуми селекције:

2.5.10. Интензитет помоћи: Трошкови превоза пољопривредника, закуп штанда, улазница и других

зависних трошкова за информативне активности у висини од 100%.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

2.5.12. Административна процедура: Пријава заинтересованих пољопривредних произвођача надлежној служби, односно испостављени захтеви за финансирање активности и прибављање сагласности од стране Градског већа града Краљева.

III ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*

Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Рашка област	рзс*
Град или општина	град	рзс*
Површина	1.530км ²	рзс*
Број насеља	92	рзс*
Број катастарских општина	84	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	41	
Демографски показатељи		
Број становника	110.196	рзс**
Број домаћинстава	41617	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	72	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	3,11	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-3,48	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,59	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	23,57	рзс**
Просечна старост	44,70	рзс*
Индекс старења	159,7	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	6,63	рзс*
Основно образовање (%)	17,67	рзс*
Средње образовање (%)	56,03	рзс*
Више и високо образовање (%)	19,34	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	22	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	равничарски и брдскопланински	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Сви типови земљишта али преовлађују гајњаче, смонице, алувијално земљиште и земљишта других подтипова као и деградирано земљиште	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	734	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11	Интерни

Хидрографија (површинске и подземне воде)	реке Ибар, Западна Морава, Гужа, подземне воде и термоминералне воде	Интерни
Површина под шумом (ha)	73.848,62	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	48,2	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	70,2	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	129.911	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	10473	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	7.801	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,5	
- правна лица и предузетници (%)	0,5	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	38257	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	25,00	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	16,171 ; 18.204 ; 3.566 ; 10 ; 426 , 24,41	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	10.997 ; 85 ; 110 ; 4.462.	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3,28	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	КО Самаила и КО Мрсаћ обухваћене су комасацијом, површина 4.200 хектара	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	/	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	1.038	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	827	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	/	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	257,98	Интерни
- физичка лица (%)	16%	Интерни
- правна лица (%)	84%	Интерни

Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела(број)	380.292 без кошница	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	29.644	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	34.744	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	919	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	16.149; 9.347 ; 9.958	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених нагаздинству:	27.239	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	99.35 на породичном	рзс***
Годишње радне јединице (број)	11576	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	10	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	пшеница и кукуруз:51.825; детелина и луцерка:12.365; сено и трава са ливада и пашњака:67.210; кромпир:17,704; шљива:14.385; јабука:3.603.	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	21.000.000	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	564.219	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	28 и 37.596	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	32.695	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу(број)	24.366	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	3700	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	3700	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом(број)	/	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		

Објекти образовне инфраструктуре (број)	125	рзс*
Број становника на једног лекара	359	рзс*
Број корисника социјалне заштите	12.590	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1.469	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	2.958	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	27.574; 88.224	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	1333-укључени у саветодавни систем преко учешћа на групним предавањима и кроз повремене посете саветодаваца, и 2472 редовних посета саветодавне службе на пољопривредним газдинствима	ПССС

Овај програм објавити у „Службеном листу града Краљева“.

Градско веће града Краљева

Број: 011-176/2024-I

Датум: 17. 5. 2024. године

Председник Градског већа
градоначелник града Краљева
др Предраг Терзић, виши научни сарадник, с.р.

САДРЖАЈ

Рег. бр.	Страна
АКТИ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГРАДА КРАЉЕВА	
241. Решење о отварању апропријације по основу наменског трансфера добијеног од другог нивоа власти, IV број: 1177/2024 од 31. маја 2024. године	1
АКТИ ГРАДСКОГ ВЕЋА ГРАДА КРАЉЕВА	
242. Програм контроле квалитета ваздуха на територији града Краљева за 2024. годину	2
243. Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за 2024. годину на територији града Краљева	7